

Kriser blir startpunkter för förnyelser

PÅ ATENEUMS FASAD står det latinska ord-språket *concordia res parvae crescunt* – genom samförstånd växer det lilla – som fångar en central insikt i samhället och ekonomin. Ett konkret exempel på samförstånd är samarbetet mellan Ekonomiska samfundet, Handellsgillet och Svenska handelshögskolan som utmynnade i Toppsemi, som ordnades i februari under rubriken ”Har vi en skottsäker ekonomi?”.

Denna gång var konceptet något olik föregående år, i stället för traditionella presentationer med powerpoints bjöds deltagarna på mer djuplodande, tematiska paneldiskussioner ledda av moderatorn. Upplägget fick ett positivt mottagande, något som återspeglades i bruset från de samtal som fördes under pausen och i samband med serveringen efter seminariets avslutning.

Seminariet visade att resiliens inte är ett modeord eller abstrakt policybegrepp. Den formas i företag som vågar investera i osäkra tider, i kompetensförsörjning och forskning, i fungerande institutioner och i nätverk som sträcker sig över sektors- och nationsgränser. Den förutsätter också förmågan att skala

upp – att handha ett investeringsklimat som stöder lovande initiativ. Genom att samla beslutsfattare, forskare och näringslivsrepresentanter kring gemensamma frågeställningar stärktes inte bara analysen, utan också den kollektiva förståelsen för hur ekonomisk motståndskraft faktiskt byggs.

FÖR ATT MOTSTÅNDSKRAFT i ekonomin ska bli verklighet krävs företag som vågar växa, bygga nätverk och ta plats internationellt. Erfarenheterna från försvarsindustrin visar hur långsiktiga satsningar, tidiga investeringar och nära samarbete mellan företag, stat och partnerländer kan skapa både säkerhet och ekonomiskt värde.

1920-talet präglades av återuppbyggnad efter världskriget, hyperinflation och förbudslagar, och decenniets optimism slutade sedan abrupt i 1929 års börskrasch.

Vårt 20-tal har kännetecknats av pandemi, krig och osäkerheten som blivit ett permanent inslag i världsekonomin. Geopolitiska spänningar, säkerhetspolitiska överväganden, teknologisk fragmentering och klimatrelaterade risker påverkar i dag allt från handel och investeringar till företa-

Alex Seitsamo
är ordförande
för Ekonomiska
samfundet.

Det latinska uttrycket på Ateneums fasad betyder "samarförstånd växer i det lilla". Foto: Finlands Nationalgalleri / Matti Ruotsalainen

”Seminarier visade att resiliens inte är ett modeord eller abstrakt policybegrepp.”

gens strategiska val. I detta landskap prövas inte bara ekonomiers effektivitet, utan deras förmåga att stå emot chocker, anpassa sig och utvecklas vidare.

EUROPA BEFINNER SIG i en omvandling där marknadsekonomin i högre grad kompletteras av strategiska överväganden. Ekonomiska flöden och säkerhetspolitik har flätats samman, och statens roll har förändrats i takt med att frågor om försörjningsberedskap, kritisk infrastruktur och teknologiska beroenden blivit mer framträdande.

Detta innebär nya spänningsfält, men också nya krav på samordning och gemensamt ansvar. EU har vaknat upp och förespråkar mer pragmatisk reglering och ett Europa som tar mer ansvar för sig själv, både i form av säkerhet och minskat beroende av externa parter. Det återstår att se huruvida denna ambition kan omskrivas till verklighet.

INNEHÅLLET I DETTA NUMMER av Ekonomiska samfundets tidskrift speglar en ekonomi som präglas av förändring, men också av anpassningsförmåga. Företagens respons på externa chocker, regleringens konsekvenser och den kreativa förstörelsens roll för långsiktig tillväxt belyser olika sidor av samma grundfråga: hur ekonomin fungerar när förutsättningarna skiftar. Samtidigt behandlas Toppsemi, liksom tillitens och styrningens betydelse i komplexa system.

Tillbaka till Ateneum, citatets fortsättning, som inte finns på fasaden, lyder: *discordia maximae dilabuntur* – genom oenighet faller även de största. Vi ser tecken att även denna del av citatet förverkligas i världsekonomin. Ökad osäkerhet i form av frekventa kriser, protektionism och handels hinder leder till minskat utbyte och sämre utnyttjande av komparativa fördelar.

Dock är marknadsekonomin ett system som är bra på att hitta utvägar, utjämna obalanser och på sikt, reparera sig själv. Historien visar att just kriser ofta blir startpunkter för institutionella förnyelser, fördjupat samarbete och nya former av ekonomisk integration.